

ekish, jahon tajribasiga asoslangan holda ekologik vaziyatni yaxshilash. Aholini ekologik madaniyat saviyasini oshirish, Yangi velosiped yo'lkalarini qurish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. 2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning rivojlantirish taraqqiyot strategiyasi to'g'risida" O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi Prezident Farmoni.
2. Ахмадалиев Ю.И. Ер ресурсларидан фойдаланиш геоэкологияси //Т: Fan va texnologiya. – 2014. – Т. 340.
3. Ахмадалиев Ю.И., Абдуғаниев О. И. The value of geoeological principles in the system of protected natural territories //Узбекистон ва Россияда география фани: умумий муаммолар, ҳамкорлик салоҳияти ва истикболи. – 2019. – С. 48-50.
4. Ахмадалиев Ю.И. Необходимость проблемного подхода к исследованию земельных ресурсов региона //Актуальные вопросы современной науки. – 2015. – №. 3. – С. 24-28.

IQLIM MUAMMOLARINI HAL ETISHDA FOYDALANILADIGAN ZAMONAVIY O'LCHASH VOSITALARINING METROLOGIK PARAMETRLARI TAXLILI, ISHLAB CHIQRISH VA FOYDALANISHDAGI IQTISODIY SAMARADORLIGI TADQIQI

*Obidov Jamshidbek G'ayratjon o'g'li - PhD, dotsent
jamshidobidov19@gmail.com
Farg'ona politexnika instituti*

Mavzuning dolzarbligi. Bugungi kunda yangi ishga tushirilayotgan ishlab chiqarish quvvatlari va investitsiya loyihalarini qisqa muddatlarda amalga oshirishni ta'minlash maqsadida loyiha tashabbuskorlari uchun bojxona rasmiylashtiruvda sertifikatlashtirish jarayonlarini soddalashtirish – qabul qilingan qarorning asosiy mohiyatini tashkil qiladi.

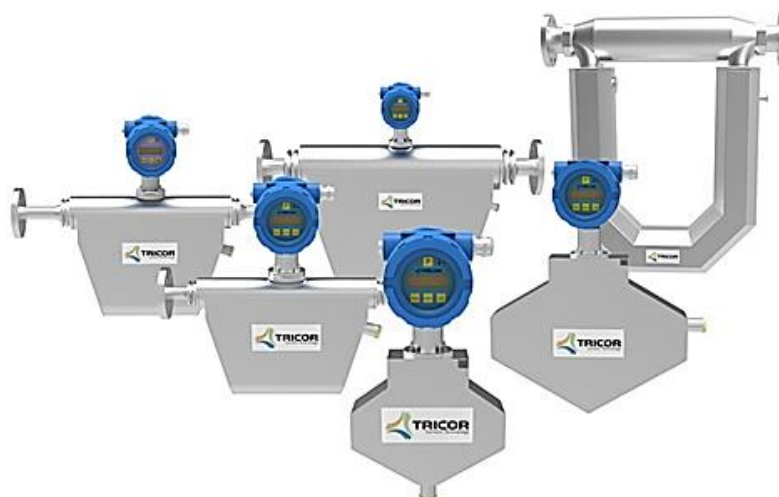
Texnik reglamentlar va terminlarni ishlab chiqish va amalga joriy etish natijasida ishlab chiqarilayotgan va olib kirilayotgan mahsulotlarga tegishli bo'lgan xavfsizlik ko'rsatkichlarini yagona xujjatga jamlash va ushbu talablar bajarilishi natijasida aholiga kafolatlangan xavfsiz mahsulot etkazib berish yo'lga qo'yiladi, xamda aholining sifatsiz mahsulotlar iste'moli natijasida kelib chiqishi mumkin bo'lgan salbiy oqibatlari va turli xil og'ir kasalliklar oldi olinadi. Ishlab chiqarishda hom ashyo va energiya sarfini to'g'ri normalash va ularning amalga oshirilishini doimo nazorat qilib turish ishlab chiqarishning samaradorligini oshiradigan asosiy yo'llardan biri hisoblanadi. Shu sababli ishlab chiqarish ob'ektlarida (ish agregati, texnologik oqim liniyalari, tsex va zavodda) ishlab chiqarish jarayonlarining to'g'ri boshqarilishini ta'minlash uchun hom ashyo (suyuqlik va gzsimon moddalar, kislorod, suv, bug', kimyoviy reaksiyalar komponentlari va boshqalar) miqdorini uzluksiz o'lchab, ularning sarfini hisoblash turish va shuningdek ishlab chiqarish mahsulotlari miqdorini ham o'lchab nazorat qilib turish ishlari to'g'ri yo'lga qo'yilgan bo'lishi kerak.

Tadqiqot maqsadi va usullari. Ishlab chiqarishning turli sohalarini rivojlantirish, tayyorlanayotgan mahsulotlarini sifatini oshirish ularni xalqaro raqobatbardoshligini ta'minlashda jahonda sanoatni yangi turdagi zamonaviy o'lchash vositalari bilan ta'minlashga yo'naltirilgan standartlarni o'rganish va tahlil qilish muhimdir.

Hozirgi kunda sanoatning turli tarmoqlarida bosim va sarf o'lchash vositalari keng qo'llanilmoqda. Rivojlangan ishlab chiqarish korxonolari tomonida ushbu sohada zamonaviy sarf o'lchash vositalari qo'llanilgan nazorat vositalari keng qo'llanilmoqda.

Yangi turdagi davlat standartlarini ishlab chiqish va amalda bo'lganlarini qayta ko'rib chiqish har yili shakllantiriladigan "Yangi turdagi davlat standartlarini ishlab chiqish va amalda

bo'lganlarini qayta ko'rib chiqish bo'yicha respublika standartlashtirish rejasi"ga asosan amalga oshiriladi

1-rasm. Modda sarfini o'lchovchi zamonaviy o'lchash vositalari

Natijalar. So'nggi yillarda iqlim muammolarini hal etishda radioizotopik o'lchov asboblari amalda keng qo'llanilmoqda. Material va moddalar balandligini radioizotopik sezgich yordamida o'lchash hamda bu metodning asosiy afzalligi quyidagicha bo'ladi:

- texnologik jarayon o'tayotgan ob'ekt bilan radioizotopik sezgich orasida hech qanday mexanik bog'lanish bo'lmaydi;
- ob'ekt sirtidan unga tegmagan holda uning ichidagi material va modda balandligini o'lchash imkonini beradi.

Ishlab chiqarishda esa hom ashyo va energiya sarfini to'g'ri normalash va ularning amalga oshirilishini doimo kontrol qilib turish ishlab chiqarishning samaradorligini oshiradigan asosiy yo'llardan biri hisoblanadi.

Xulosa. Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, hozirgi kunda mamalakatimizdagi energiya resurslarini qazib olish, qayta ishlab chiqarish va etkazib berishda bir nechta turlardagi sarf o'lchash vositalaridan foydalanib kelinmoqda. Davlat metrologik tekshiruvi va naozorati tadbiriq etiladigan doiralarda qo'llaniladigan barcha turdagi sarf o'lchash vositalarining to'g'ri va aniq ishlayotganligiga ishonch hosil qilish uchun ularni ishlab chiqarilganda, ta'mirlashdan so'ng va davriy ravishda qiyoslashdan o'tkazilishi majburiy etib belgilash, qiyoslashdan o'tkazishga maxsus vakolatli organ akkreditatsiyadan o'tgan metrologiya xizmati organlarining laboratoriyalarda amalga oshirilishini nazoratga olish, laboratoriyalarda maxsus qiyoslash uskunalari va namunaviy o'lchash vositalarini yetarlicha ta'minlash, ushbu organlarining hozirgi kun talablariga mos qiyoslash uskunasi va namunaviy o'lchash vositasi zamonaviy avtomatlashtirilgan uskunalardan foydalanish barqaror rivojlanish yo'lida eng asosiy tahdid sifatida qaralayotgan iqlimiy muammolarga optimal yechim bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Obidov J.G., & Alixonov E.J. (2021). Organization of the education process based on a credit system, advantages and prospects. *Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(4), 1149-1155.
2. Obidov J., & Umurqulov S. (2023). O'zbekiston yashil iqtisodiyot sohasida islohotlarni amalga oshirishda muqobil energiya manbalarining o'rni va ahamiyati. *Bulletin of Contemporary Studies*, 1(3), 15-18.
3. Obidov J.G. (2020). About safety technique and issues of supplying electricity of the textile industry. *Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(9), 123-127.